

# 16 DANA AKTIVIZMA PROTIV RODNOG NASILJA

25. novembar – 10. decembar, 2010.g.



## Ključni datumi

### Zašto ovih 16 dana?

Kampanja 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja koristi 16 dana između Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama (25. novembar) i Međunarodnog dana ljudskih prava (10. decembar) kako bi naglasila da uklanjanje svih oblika nasilja protiv žena predstavlja pitanje zaštite ljudskih prava i da akti nasilja protiv žena predstavljaju kršenje ljudskih prava. Kampanja 16 dana aktivizma dovodi u fokus svog rada okvir ljudskih prava i koristi ga kako bi osigurala da državni i nedržavni akteri pokažu odgovornost za nasilje protiv žena.

## Značaj 25. novembra i 10. decembra

### 25. NOVEMBAR – MEĐUNARODNI DAN BORBE PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

25. novembar je proglašen međunarodnim danom borbe protiv nasilja nad ženama na Prvom feminističkom skupu za Latinsku Ameriku i Karibe koji je održan u Bogoti (Kolumbija) od 18. do 21. jula 1981. godine. “Feministički skupovi” su konferencije feministkinja iz Latinske Amerike koje se okupljaju svake 2 do 3 godine u drugoj Latinoameričkoj zemlji sa ciljem razmjene iskustava i diskusije o statusu ženskog pokreta. Na tom prvom feminističkom skupu, žene su sistematski osudile sve oblike rodno zasnovanog nasilja, od premlaćivanja u porodici, silovanja, seksualnog uznemiravanja, do nasilja počinjenog od strane države, uključujući i torturu i zlostavljanja žena političkih zatvorenica. 25. novembar je izabran kako bi se obilježilo ubistvo sestara Mirabal (Patria, Minerva i Marija Tereza) koje se dogodilo 25. novembra 1960. godine. Sestre Mirabal su ubijene od strane pripadnika režima diktatora Rafaela Trujila u dominikanskoj Republici. 1999. godine, Ujedinjene nacije su zvanično prepoznale 25. novembar kao Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama.

### Ko su bile sestre Mirabal?

Patria, Minerva, Marija Tereza i Dedé su rođene u Ojo de Agua, u blizini grada Salcedo, u regiji Cibao, Dominikanske Republike. “Las Mariposas” (“Leptirice”), kako su prozване, su bile političke aktivistkinje i predstavljale su vidljiv simbol otpora diktatorskom režimu Trujila. Zatvarane su nebrojeno puta, zajedno sa svojim muževima, zbog revolucionarnih aktivnosti usmjerenih ka postizanju pravde i demokratije. 25. novembra 1960. godine, tri sestre Mirabal - Minerva, Patria i Marija Tereza su ubijene, skupa sa Rufinom de la Kruz, njihovim vozačem, od strane pripadnika tajne Trujilove policije. Rufino ih je vozio u Puerto Plata kako bi posjetile svoje muževe koji su bili u zatvoru. Tijela tri sestre Mirabal su pronađena na dnu ponora, zadavljena i izmasakrirana. Vijesti o njihovom brutalnom ubistvu su šokirale i zgrozile naciju i podstakle buđenje pokreta otpora Trujilovom režimu. Trujillo je ubijen 30. maja 1961. godine i njegov režim je pao ubrzo nakon toga.

Sestre Mirabal su postale simbol narodnog i feminističkog otpora. U godinama nakon njihove smrti, odavana im je počast u poemama, pjesamama i knjigama. Izložba njihovih ličnih stvari je postavljena u Nacionalnom muzeju istorije i geografije Dominikanske Republike, izdana je poštanska marka u znak sjećanja na njih i privatna fondacija prikuplja sredstva da obnovi porodični muzej u njihovom rodnom mjestu. 8. marta 1997. godine, na Međunarodni dan žena, otkriven je mural sa obeliskom visokim 137 stopa u Santo Domingu koji prikazuje lica četiri sestre Mirabal. Slika na obelisku nosi naziv “Un Canto a la Libertad” (Pjesma za slobodu).

Više informacija o sestrama Mirabal potražite u noveli „U vrijeme leptirica“ Julije Alvarez posvećenoj sestrama Mirabal koja je štampana 1994. godine, knjizi „Trujilo: Smrt diktatora“ Bernarda Diedericha i “Sestre Mirabal,” u *Connexions, International Women’s Quarterly*, Broj 39, 1992.

## **MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA, 10. DECEMBAR**

10. decembra, ljudi i države širom svijeta slave donošenje Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (1948). Ovog ključnog datuma u modernoj istoriji, nacije svijeta su se okupile da pokušaju jednom zauvijek zakopati posljedice genocida koji se pokrenuo tokom Drugog svjetskog rata. Donošenje Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima je jedno od prvih značajnih dostignuća Ujedinjenih nacija i obezbjedilo je osnovnu filozofiju za mnoge pravno obavezujuće međunarodne dokumente koji su uslijedili. Rezolucija 217A (III) usvojena od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija proglašava “Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima zajedničkim standardom dostignuća za sve ljude i nacije, sa težnjom da svaki dio društva, imajući stalno na umu ovu Deklaraciju promoviše poštovanje za ova prava i slobode putem obrazovanja...”

Organizacije i pojedinke/ci koriste Dan ljudskih prava kao priliku da obilježe potpisivanje ovog istorijskog dokumenta kao i da promovišu principe koje Deklaracija sadrži. Prema bivšoj visokoj komesarki za ljudska prava Meri Robinson, Dan ljudskih prava predstavlja „priliku da se pokaže da principi Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima nisu samo teoretski ili apstraktni.“

Posjetite stranicu UN-a na <http://www.ohchr.org/> kako biste dobili kopiju Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i informisali se o planiranim aktivnostima Ujedinjenih nacija na Dan ljudskih prava.

## **Ključni datumi koji obilježavaju feministički aktivizam**

### **29. NOVEMBAR, MEĐUNARODNI DAN BRANITELJICA I BRANITELJA ŽENSKIH LJUDSKIH PRAVA**

„Obrana žena odbrana prava“ (Defending Women Defending Rights) je međunarodna kampanja pokrenuta 2004. godine u cilju prepoznavanja i zaštite braniteljica i branitelja ženskih ljudskih prava, aktivistkinja i aktivista koje/i se zalažu za ostvarivanje svih ljudskih prava za sve ljude. Kampanja tvrdi da se žene koje se zalažu za ljudska prava i svi aktivisti i aktivistkinje koji/e brane ženska ljudska prava suočavaju sa specifičnim nasiljem koje se vrši zbog njihovih zalagačkih napora ili u vezi sa njihovim polom/rodom. 29. novembar je dan kad se odaje počast braniteljicama i braniteljima ženskih ljudskih prava, aktivizmu, zalaganju i hrabrim aktima otpora. Kampanja se fokusira na odbranu prava i uticaj zloupotreba i kršenja prava od strane državnih ili nedržavnih aktera (uključujući članove/ce porodice i lokalne zajednice), porast militarizama i fundamentalizama, kao i mnoge načine na koje su braniteljice i branitelji ljudskih prava ciljane/i zbog svoje seksualnosti, uključujući zbog toga što su percipirane/i kao lezbejke ili homoseksualci.

Za više informacija, posjetite web stranicu Kampanje za braniteljice ženskih ljudskih prava na <http://www.defendingwomen-defendingrights.org/> za video snimke, najave akcija, izvještaje, i druge materijale koji vam mogu koristiti u obilježavanju Međunarodnog dana braniteljica ženskih ljudskih prava u vašoj zajednici.

### **6. DECEMBAR, OBILJEŽAVANJE MONTERALSKOG MASAKRA**

6. decembra 1989. godine, 25godišnji muškaraca Mark Lepin je ušao u zgradu Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Montrealu (Kanada) sa polu-automatskom puškom. Počeo je sa pucnjavom, tokom koje je ubio četrnaest žena i ranio još trinaest osoba: devet žena i četiri muškarca. Lepin je vjerovao da su studentkinje bile razlog zbog kojeg on nije primljen

na elektrotehnički fakultet. Prije nego što se ubio, ostavio je oprostajno pismo u koje je sadržavalo tiradu protiv feministkinja i listu od devetnaest poznatih žena prema kojima je osjećao naročiti prezir.

Četrnaest žena koje su ubijene u masakru su Anne-Marie Edward, Anne-Marie Lemay, Annie St. Arneault, Annie Turcotte, Barbara Daigneault, Barbara Maria Klueznick, Genevieve Bergeron, Helen Colgan, Maud Haviernick, Maryse Laganier, Maryse Leclair, Michele Richard, Natalie Croteau i Sonia Pelletier.

Ove žene su postale simboli i tragične predstavnice nepravde prema ženama. Ženske organizacije širom zemlje su organizovale bdenja, marševe i komemorativne skupove. Tragedija je prouzrokovala povećanje podrške za edukativne programe i resurse usmjerene na smanjenje nasilja protiv žena. Federalne i lokalne vlasti su se obavezale da će zaustaviti nasilje protiv žena. 1991. godine, Kanadska vlada je proglasila 6. decembar za Nacionalni dan sjećanja i aktivnosti na problemu nasilja protiv žena. 1993. godine, organizacija pod nazivom „Koalicija 6tog decembra“ je uspostavila fond za žene koje napuštaju situacije nasilja kako bi obezbjedile sigurnije okruženje za sebe i svoju djecu. Tokom iste godine, kampanja pod nazivom „Nulta Tolerancija“ je pokrenuta sa ciljem obezbjeđivanja mogućnosti za muškarce da pokažu solidarnost sa ženama koje se bore protiv nasilja nad ženama. Nekoliko majki djevojaka žrtava masakra su pokrenule grupe koje se zalažu za strožije zakone o nošenju i nabavljanju oružja i promovisanje svijesti o nasilju protiv žena.

Za više informacija pogledaj “Montrealski masakr” urednice Louise Malette & Marie Chalouh, Gynergy Books/Ragweed Pr; ISBN: 0921881142 ili posjetite web stranicu Muškarci za Promjenu na <http://www.chebucto.ns.ca/CommunitySupport/Men4Change/>

## **Međunarodni dani proglašeni od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija koji se obilježavaju u okviru Kampanje 16 dana aktivizma**

Kroz rezolucije prihvaćene od strane Generalne skupštine, Ujedinjene nacije određuju dane ili sedmice kako bi se naglasila važnost i/ili obilježili značajni događaji ili problemi. Možete vidjeti kompletnu listu ovih datuma na web stranici: <http://lib-unique.un.org/lib/unique.nsf/Link/R02091>. Za vašu informaciju, predstavljamo listu UN dana koji se obilježavaju u okviru kampanje 16 dana aktivizma protiv rodno uslovljenog nasilja. Nismo uključili 25. novembar i 10. su njihova značenja detaljno objašnjena u predhodnom tekstu. Svi opisi su direktno preuzeti sa web stranice Ujedinjenih nacija i možete posjetiti navedene web stranice kako biste dobili više informacija o svakom datumu ponaosob. Ukoliko smatrate da u okviru Kampanje 16 dana aktivizma koju provodite postoje aktivnosti koje se mogu povezati sa ovim datumima, razmislite o uključivanju ovih datuma u vaše zalagačke akcije kako bi se naglasila međusobna povezanost.

### **MEĐUNARODNI DAN SOLIDARNOSTI SA NARODOM PALESTINE, 29. NOVEMBAR**

1997. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija je pozvala na godišnje obilježavanje 29. novembra kao Međunarodnog dana solidarnosti sa narodom Palestine (Rezolucija [32/40 B](#)). Na taj dan 1947. godine, Skupština je usvojila Rezoluciju o podjeli Palestine (Rezolucija [181 \(II\)](#)).

Za više informacija, pogledajte UN web stranicu: <http://www.un.org/depts/dhl/palestinian/index.html>

### **SVJETSKI DAN BORBE PROTIV AIDS-A, 1. DECEMBAR**

Svjetski dan borbe protiv AIDS-a se obilježava svake godine 1. decembra. Ovaj dan obilježava početak godišnje kampanje koja ima za cilj da se dobije podrška javnosti i razviju programi za prevenciju širenja HIV infekcije, kao i da se obezbjedi edukacija i promoviše podizanje svijesti o problemima u vezi sa HIV/AIDS-om. Ovaj dan je prvi put obilježavan 1988.

godine, nakon održavanja svjetskog samita ministara zdravlja, sa kojeg je upućen poziv za duhom socijalne tolerancije i unaprijeđenja razmjene informacija o HIV/AIDS-u. Svjetski dan borbe protiv AIDS-a je posvećen jačanju globalnih napora suočavanja sa izazovima AIDS pandemije.

Za više informacija o Svjetskom danu borbe protiv AIDS-a kontaktirajte UNAIDS Secretariat, 20 avenue Appia, 1211 Geneva 27, Switzerland, ph: (41-22)791 3666, fax: (41-22)791 4187, e-mail: [unaids@unaids.org](mailto:unaids@unaids.org), website: <http://www.unaids.org>

**CWGL je objavio izvještaj, "Jačanje otpora: Suočavanje sa nasiljem nad ženama i HIV/AIDS-om," koji se fokusira na područjima međusobne povezanosti u krizama društva, ljudskih prava i javnog zdravlja u vezi sa nasiljem nad ženama i HIV/AIDS-om. Za više informacija, posjetite: <http://www.cwgl.rutgers.edu/globalcenter/publications/strengthening.htm>**

## **MEĐUNARODNI DAN BORBE ZA UKIDANJE ROPSTVA, 2. DECEMBAR**

Međunarodni dan borbe za ukidanje ropstva, 2. decembar, podsjeća na dan usvajanja UN Konvencije za suzbijanje trgovine ljudima i iskorištavanja prostitucije drugih (Rezolucija [317 \(IV\)](#) od 2. decembra 1949. godine).

Rezolucijom [57/195](#) od 18. decembra 2002. godine, Generalna skupština Ujedinjenih Nacija je proglasila 2004. godinu Međunarodnom godinom obilježavanja borbe protiv ropstva i za njegovo ukidanje.

Za više informacija, posjetite web stranicu Ujedinjenih nacija: <http://www.un.org/depts/dhl/slavery/>

## **MEĐUNARODNI DAN ODOBA SA INVALIDITETOM, 3. DECEMBAR**

Godišnje obilježavanje Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom 3. decembra ima za cilj da promoviše razumijevanje problema invaliditeta i mobilizira podršku za dignitet, prava i dobrobit osoba sa invaliditetom. Obilježavanjem ovog datuma se takođe teži ka podizanju svijesti o dobrobitima integrisanja osoba sa invaliditetom u sve aspekte političkog, ekonomskog i kulturnog života. Tema ovog dana je zasnovana na cilju potpunog i jednakog uživanja ljudskih prava i učešća u društvu osoba sa invaliditetom, uspostavljenog od strane Svjetskog programa akcije u vezi sa osobama sa invaliditetom, usvojenog od strane Generalne skupštine Ujedinjenih Nacija 1982. godine.

Za više informacija o Međunarodnom danu osoba sa invaliditetom, posjetite UN web stranicu: <http://www.un.org/disabilities/>

## **MEĐUNARODNI DAN VOLONTERA/KI ZA DRUŠTVENI I EKONOMSKI RAZVOJ, 5. DECEMBAR**

Međunarodni dan volontera (IVD) pruža priliku za organizacije koje uključuju volontere/ke i volontere/ke pojedince/ke da rade zajedno na projektima i kampanjama koje promovišu njihov doprinos ekonomskom i društvenom razvoju na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou. Udruživanjem podrške Ujedinjenih nacija sa akcijama na lokalnom nivou, IVD predstavlja jedinstvenu priliku za vladine institucije, nevladine organizacije, privatni sektor i organizacije koje uključuju volontere/ke da rade zajedno na postizanju zajedničkih ciljeva. IVD je uspostavljen od strane Generalne skupštine Ujedinjenih nacija putem Rezolucije 40/212, usvojene 17. decembra 1985. godine. Od tog dana, vlade, UN sistem i organizacije civilnog društva se pridružuju volonterima/kama širom svijeta u obilježavanju 5. decembra.

Za više informacija, posjetite web stranicu UN-a: <http://www.unv.org/> ili <http://www.un.org/en/events/volunteerday/>

## **MEĐUNARODNI DAN CIVILNE AVIJACIJE, 7. DECEMBAR**

Svrha globalnog obilježavanja je da se širom svijeta ojača svijest o značaju međunarodne civilne avijacije za društveni i ekonomski razvoj država i uloge Međunarodne organizacije civilne avijacije (ICAO) u promovisanju sigurnosti, efikasnosti, i redovnosti međunarodnog zračnog transporta.

Za više informacija, posjetite: [http://www.icao.int/icao/en/aviation\\_day.htm](http://www.icao.int/icao/en/aviation_day.htm)

## MEĐUNARODNI DAN BORBE PROTIV KORUPCIJE, 9. DECEMBAR

Rezolucijom [58/4](#) usvojenom 31. oktobra 2003. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija je odredila 9. decembar za Međunarodni dan borbe protiv korupcije. Ova odluka je donesena sa ciljem podizanja svijesti o korupciji i ulozi UN Konvencije protiv korupcije u borbi protiv korupcije i njenoj prevenciji.

Za više informacije, posjetite UN web stranicu: [http://www.un.org/depts/dhl/events/anti\\_corruption/](http://www.un.org/depts/dhl/events/anti_corruption/)

### Centar za globalno liderstvo žena

Rutgers University, 160 Ryders Lane, New Brunswick, NJ 08901-8555 SAD  
Telefon (1-732) 932-8782 ; Faks: (1-732) 932-1180 ; [16days@cwgl.rutgers.edu](mailto:16days@cwgl.rutgers.edu)  
<http://www.cwgl.rutgers.edu/16days/home.html>

Translation provided by Aleksandra Petrić, United Women Banja Luka

<http://www.unitedwomenbl.org>

